

# Euskel Alala

## Emakumea eta Aberria

### Emakume-Azari-Bazkuna

Ondarroako abertzale batekin arkitu  
lengo betian.

—Eta zer egiten du zuen erriko "Ema-  
kume-Aberzale-Bazkuna"-k?—itandu nion  
aldeko batzen ondoren.

—Arel gogor doa—erantzun zidan—

txarreko zarra eskatu dautsoe tokiz  
ia berian lanian ekin biar ci dautsoe.

—Zertan gero?

—Ba... nik ez dakit baña, uniendo  
ezkeren bat ipini biar ci dabe.

Pozik gelditu nintzun berri au en-

tutu. Oinarroko emakume abek ez  
gutxira erdizka noski. Ez dute naikua  
ezkeren eta bakoitzak E. A. B. araudia  
ezteaz, baita azi ona ereteko astue-  
n gogo dijoaz. Izen ere, araudieren  
Atalak on agintzen du: "Arana-  
Goiaritza Sabínak aldeztu zitun, Euzkadi  
eskubideak aintzat arturik, euzko-  
gogoa gaizkatzen, emaku-  
moei dagokigun etaz alegintza".

Auxa da araudi, bete-betean aberriaren-  
tzat osasunagarría. Beronen atal bakoitz  
gordetzea, guzioi dagokigun gauza da; ez  
da bat hera, ez dagokigun, baziunek ez  
bagendu ere; baña elkarrekin biltzea, bata  
bestearrentzat indargari izaten da; eta au-  
gatik degu bauzin au. Gafiera, 8'garren eta  
o'garren Atalak, ainstea gauzatara dei-  
ten gaituela, ainstea biar-izan du gure  
aberriak eze, elkartuta ekitea bearrekoe  
dakizkera geyen piztutzen dian zuzia.

go izateko egaria; eta onen bekazke-  
ria.

Eta beste gustiak baño geyago izan-nai  
orreko, ainstea arduratzan dio gogoa eze,  
beste arduratzako ezina egiten dio, guzi-  
rako lotzen du. Asti aundi bear bai da,  
beti apain ego al izateko; nor bera bu-  
ruari ikutu asko, ekin asko; eta gero ala  
apain iraun al izateko zenbait lan egin  
ezina. Au geyei neskatzka arteko gaitza da.

Eder azaldia nialak sortzen du zalekeri-  
au; eta zalekeri onek alperkeria; alperkeria  
mota guziak; eta emakume mota edo ma-  
lla guztiakotan. Ba txiro nia beraber, bakoitz  
bañakoa bere erara, guzioi ditugu bakoi-  
tzak geure lanak; guzioi izan bear gera  
gai, edo sendian alegindua, edo geidieri  
on egiten, edo beste era bat aberriari; eta  
era guztiak Jangoiakua'ren aintza billa-  
tzan.

Baña emakume apainzaleari, bere burna  
apaintzen dijoxio aldia; eta augatik arki-  
tzen da bere bearunkun alde beti utzi be-  
arran; eta bera bearunkun utziaz, ez da  
ezertako ludi ontan kalte egiteko baizik;  
ba ten ere esan degu-ta, bere zalekeria da  
lizkizkera geyen piztutzen dian zuzia.

MIREN LORE

—Izparak bidaiz

### Mañari

JUAN DIRANAK.—Gazteizko Sagasta-Bizkarratar Nikola, Ayartzañueta, Alexe Solañeta neskatalia, ta Pinedo'tar Potentzi Eskolamaihua.

Gastel-Elexabeitia Goitior Kauldi abade gasteia.

ESKONTZA-DEYUNAK.—Sagasta-Bizkarratar Augustiñ Askondo'ko neskatalien. Mendiola'ko mutil bategaz, San Sebastian'tar Mikeliñe, Markue-Ola-ko neskatalia, Iborreko Madariaga'ko Seberen mutilegaz. Eta Azkot-Goioko Artea'ko Pirmis neskatalia, Ortuoste'ko Intzuntzatarr Bingen mutilegaz.

Jenifer eskontzi emonda dabilloa esan  
lei. "Ekin olantxe" (esate-eban Maixinek  
ao-barruan lenguau).

GEXORIK.—Alan egun batzueta egenda  
urten dira kalera Bakelortu'ko Kauldi  
eta bera emaze Atutxa'ko Tonie.

EMENGO GASTIAK.—Ipar-Amerika'tik "Lomendiko Artañak" biaduriko  
izparra pozik irakurri dabe enemgo gas-  
tiak, ba aspaldijon dabiz Ipar-Amerika'ra-  
ko gertetan mutil mordozka bat (1).

AUTESKUNDIAK.—Edo botaziauak.  
Abertzaleen alde, zintzo-zintzo, ereren or-  
dain barik, berrogeta bost bote ego zitau.  
Piperpoten alde, eta diruaitak euren  
amaren kontra eingo leukienak jarogei  
ian dira.

Abertzalei geure txalua. Orrek, gixo-  
nak dira.

Bestierri geure iguña, Orrek, eztria gi-  
xonak, perijako txarrijak baño, geyen pa-  
gan daunak eruan dituanak.

Emen piperpoten alde ikusku bagen-  
du gixon bat, ezer artu barik, zintzo ta zu-  
zen, bera be piperpotia dalako, botia be-  
retaren aldera emoten, orduan txapela er-  
antsiko guneke bere aurrian eta esango  
geuskijo: Zuk zura oponiua dozu, ta guk

go izateko egaria; eta onen bekazke-  
ria; eta ikaratzeko.

Baña... saldu? Norbere burua saldu  
txarrija lez? Txarrija beinbe estau saldu  
bere burua; beste batzuk saltzen dabe.

Beraz, orreko, euren burua saldu dabe-  
nok, txarriaren azpitik geratu dira, txar-  
rija baño txarriago... arrayie!

AMAIKA PALTSO.—Karrantza'ik besta  
zeregin baril etorri zan Sarobe'tar  
Sebasten Narruena abertzaleen aurka be-  
tua emoten. Zu, Kirikiñio, ori etzan ba-  
juan zugana abertzalia zala-ta paltsoke-  
ja darrijola? (2)

ZETARAKO?—Astelen goixian emen,  
go baserri-eize bateko gixonak urten eban  
ortozik, jundu zan etxe-osteko esi baten  
besterrera, ta an zereginu bat eginda  
azterriaren, bere emazte argijkak  
esun eutson: O gixon, orra or zetan gel-  
ditu dan zure botua, zuik piperpotia tri-  
paka bategaitik emon zeunten botua;  
ortxe ixen dau azkena. Bijarko egunian  
gure mutikua kintan tartuta Melilla-alde-  
ra eruan da bertan gexotu ta ilten b'a-  
orduan eztakozu esi baster orretara juan  
baño. ¡Ka... tsuok alakuok!

ENTZUN ONDO!—Lengo egunian,  
eguberian, irakurri neban izparringi, zelan  
Aita Santuak agindu gogorra emon  
dautsen abadiet eztaitza sartu politika  
gauzeta, onetan ardura andija euki da-  
gijela.

Erri onetan, gau txikia, gizianian ezau-  
tu gendun abade santu bat, Azkunenau'ko  
Nikola jauna, bertoko semia eta bertoko  
txaunburu (parroko) urte askuetan ihan  
zana. Ba, jaun atu, santu bat ihan zala, erri  
gustiak maite-maite ebala, etzan sartu  
beinke erriko arazuetan, erriko gora-ber-  
etan; bera eukan Josu-Kisto Gure Jaun-  
na'ren esan agindutzen: "Nire errefia  
ezta mundu onetakua".

Bitartean abestuko dau erri onetako  
abeslari puntarengos dan Gorroño'tar  
Maurixi'k uzkerazko abesti eder bat "Ur-  
olari".

Azkenez Kurloyak egindo dau "Joxe  
Jesu Donostian" uzkerazko bakarr-  
izketa.

Aurrera mutillak eta jarraitu aurrera,  
biarrikan andija dago ta.

MAYETZA.—Erri onetan Miren'ko Lo-  
rak elexa gustieta erderaz egiten dira,  
Tabira zarreko elexan ihan ezik. Beraz,  
ezkeraz Lorak gura dituenak, goixebo  
bota eta erdijetan Tabira'ra juan bilar,

AURERALIO ASARRE.—Ai lako  
mutillik ez! Au da ganea! Guzur utsa  
da bera, ta oin dabil baster gustiak jakin  
erao gurari, guk izparringi onetan bet-  
agaitik esan doguzanak guzurak dirala  
ikusten dozue?

—Oin, Aita Santuak difitose abadiet, asek

—ANTZEKKI-JAYA.—Illa onen g'an  
engero "Tabira" ixeneko antzokian iru-  
dituko da JAUNTXUA deritzen antzer-  
kiak. Bertan erakusten da jauntxueneria  
zur den. Egoki-egokia, da erri onetarako,  
eta gar andija dago ikusteko. Antzesari-  
ja dira emengo neskatalia Arostegitar  
Itziar eta gure Kurloya, eta Bilboko "Jel-  
tsale Gastedia"-kua.

Bitartean abestuko dau erri onetako  
abeslari puntarengos dan Gorroño'tar  
Maurixi'k uzkerazko abesti eder bat "Ur-  
olari".

Azkenez Kurloyak egindo dau "Joxe  
Jesu Donostian" uzkerazko bakarr-  
izketa.

Aurrera mutillak eta jarraitu aurrera,  
biarrikan andija dago ta.

—Besteretut (complacido) Zabal'tar Bi-  
tor.

Azketsi daigula eskatzen dautsat Korte-  
zubi'ko txaunburuari; nire gogoa eta ihan  
beronen aurka jartia, espada neurri aiz-  
kide batzuk gitxi goia-bera alan edesia  
daustelako. Azketsi ba txaunburu jauna.

BEUZKO

Orrilla-4

Bafia ator ona, Aurrerailotxu... ik ez-  
tok kontuik ataratzen emen Durango'ko mun-  
du gustiak dakiela i zer ta zelakua azan,

ik zertzuk eta zelakuk egin dokazan;  
ori emen orma-zuluetako sago gustiak  
bai-yakiek ba-ta... Zetan abil or leuenak  
eiten? Ik ondo esayok eure jabieri, jaten  
emon dagijala oin arte lez, jaik, putzi-  
tuik sorbalde ganeko globo orri, zorro-  
zorro ipiniñak zapata-puntale goranta-  
ta... itxiyok boliari doyalak, i ondo ua ta.

Ik jaik eta aurrera, ezadi sartu geyago-  
tan. Mundu gustiak etxakik ba i zela-  
kua azan ala?

NOZ?—Egunak, astiak eta illak igaro  
ta len lez. Ermu egin biar zala euzkel-  
idazlia batzarrak, "Ermu-Zale"-k esango  
ebala noz egin, eta... enen gagoitz xar-  
ten jartzaria, atzelko-aldia be minduta  
daukoguzala, Arraute mutillak, orretara  
Josapateko egunak arrapau biar gagozak  
danok! Lenago egin leiz ala? La "Er-  
mu-Zale", esaiak noz, edo esaiak eztet, ta  
ebai yaiguan alde batera edo bestera.

DANAK MUTU.—Emengo euzkel-idaz-  
lia ala dagoz, danak ixillik. Mutillak,  
neoz arte oian egotia pentsetozue? Tira-  
tira, urteciue. Ona nik urten dot, jarrai-  
tudazue.

### LARRABIDE

#### Gautegiz-Arteaga

OKER BAT ZUENTZEN.—Gaur  
goixian artu dot idazki bat Kortezubi'ko  
txaunburua dan Zabal'tar Bitor jaunak  
biaultu, adierazotene emoten beste gauza  
askoren artian zelan "Euzkadi"-n argital-  
tzen daben, igaro dan igandian eta jaun  
nausi bitartean berak egindako txonitza-  
esan ebala, zelan biotz oncko katolikoe  
atzuk eta apar; ba beronek diifo berak beti  
asterkatu dabeia er aldeko (neutralidad)  
politika gauzeta, baita bere orez gizurra  
dala, ba igaro dan zandian ezebatza egin  
txonitza, ez jaupa nausi bitartean, ez bes-  
te jaupa ixilletan; eta hera, zaldun (ca-  
ballero) nazan antzera, "Euzkadi"-ra bi-  
dalitzeko zuzentzen arazu onetza.

Besteretut (complacido) Zabal'tar Bi-  
tor.

Azketsi daigula eskatzen dautsat Korte-  
zubi'ko txaunburuari; nire gogoa eta ihan  
beronen aurka jartia, espada neurri aiz-  
kide batzuk gitxi goia-bera alan edesia  
daustelako. Azketsi ba txaunburu jauna.

BEUZKO

Orrilla-4

J. de Bilbao, Goyoaga y H<sup>o</sup>

DEUSTO (BILBAO).—T. 590.

Fábrica de lona impermeable, toldos  
para ferrocarriles, trajes de agua, vela-  
men, encerados, banderas, defensas sal-  
vavidas, etc., etc., para buques.

Especialidad en velamen para regatas.

VENDO CASAS: Campo Volantín, Olle-  
rias, San Francisco, Concepción, Barren-  
calle, Aurrecochea, Gardoñal, Cristo, Dos  
de Mayo, Tendería, Ripa, Artecalle, Zor-  
ra, Deusto, Neguri, Portugalete, Sondica,  
Amorebieta. TERRENOS: Cristo, Parque,  
Basurto, Zabala, Concepción, Begona, Deus-  
to, Portugalete, Erandio. CASERIOS:  
Erandio, Lujua, Sondica. BLAS RO-  
TAECHE, corredor de fincas, Ledesma, 12,

## MOTORES "CROSSLEY"

Io mismo para ACEITES PESADOS

que para GAS POBRE, ETCÉTERA

son los más PREFERIDOS en el mundo entero

Detalles gratis: A. S. MAUDE, Gran Vía, 1

----- Apartado 584.—MADRID.

## Euzkadi'ko itxas-ontzietek nundik-nora :: Movimiento de buques de matrículas vascas

Buque	Capitán	Situación	Para	Buque	Capitán	Situación	Para	Buque	Capitán	Situación	Para	Buque	Capitán	Situación	Para
A. Aznar	A. Aketxe... F. Agirre... E. Uriarte... G. Etxebarria... S. Arriaga... F. Oyarbide... B. Agirre... E. Ubiarzo... N. Solozaba... T. Muñecas... A. Rostegi... G. Larrañaga... B. de Lizarraga... R. Cerebro... M. Arribalzaga... M. Sánz... P. Suárez... J. J. Bubio... D. Iturmendi... F. Bajeneta... G. Gasteizana... A. Erronkari... E. Eguskitza... N. Iturrizaga... A. Irurita... F. Sáez... M. Lumbrares... F. Merlet... J. B. Pascual... F. Solaruren... S. Juaristi... G. Gabikagoegaseko... P. Renteria... M. Astiz... M. Beitia... F. García... L. Terán... 														